

DOCUMENTE INEDITE DESPRE FAMILIA SLUGERULUI NECULAI CUZA DIN SATUL ȘOFRONEȘTI

Costin Clit

Căsătoria comisului Dumitrașco Cuza cu Safta Jora, fiica lui Toderășco Jora, îi aduce satele Glodeni, Scânteiești și Bircești, din ținutul Vasluiului. La 1678 era deja căsătorit. Safta și Dumitrașco Cuza, spânzurat la 8 ianuarie 1717 din ordinul domnitorului Mihai Racoviță¹, vor avea trei fii: Miron, care la 30 genar 1705 primește ca danie un loc de prisacă la Armenești – Vaslui și se căsătorește cu Ilinca, fiica hatmanului Ioan Costin, fiul logofătului Miron Costin; Toader, căsătorit cu Simina, fiica vătafului Gheuca și care la 28 iunie 1728 vinde partea sa din Crăciunești – Vaslui lui T.Gheuca; Velicico, care își vinde după 1720 părțile fratelui său Toader (mort deja la 1767). Boierii judecători îl atestă, la 27 februarie 1803, pe Toader Cuza având așezare la Sofronești, județul Vaslui².

Velicico Cuza cumpără cu 20 lei bătuți un bătrîn din satul Sofronești de la Nistor Băisan, fiul lui Tofan Băisan, la 20 martie 1719, dată când va cumpăra un bătrîn jumătate din sat din Sofronești de la Ioniță Băisan, fiul lui Gavrilaş Băisan și al Catrinei; cei doi dau și danie o jumătate de bătrîn din Sofronești aceluiași Velișco Cuza³.

Safta Cuza era nepoată de văr cu frații Tofan și Gavrilaşco Băisan, fiii lui Simion Băisan, fratele Anghelinei, mama lui Toderășco Jora, tatăl Saftei, bunicul celor trei frați Cuzești. Velicico Cuza vinde lui Toader Cuza, la 24 iunie 1728, a patra parte din Crăciunești, pe Rebricea „din jos de Scânteia”, județul Vaslui, dându-i și partea sa din Năvârneț ce se hotărăște cu Crăciuneștii⁴

Potrivit istoricului Gh.Ghibănescu aceștia „alcătuiesc ramurile trunchiului Cuzesc, cari s-au scoborât în rîndul boierilor de țară”.

Logofătul Ion Cuza, fiul lui Velicico, căsătorit cu Ancuța, va avea o fiică Ileana, căsătorită cu banul Iordachi Milu. Toader Cuza și Simina Gheuculeasa, cu așezarea la Sofronești, vor avea cinci copii: Safta, Radu Cuza (sterp), Constantin Cuza, Ștefan Cuza și Vasile Cuza.

Constantin Cuza, care trăiește în Olăsei, Vaslui, are șapte copii: Ghe. Cuza (sterp), Grigore Cuza (sterp), jitnicerul Ioan Cuza, Constantin Cuza, Ioana, Anisia căstorită cu Gavril Buzdugan și Maria căsătorită cu Matei Turcul. Ștefan Cuza are un fiu Ioan Cuza, iar Vasile Cuza, decedat în 1802, are cinci copii: stolnicul Mihail Cuza, Ioniță Cuza, Safta, Nastasia căsătorită cu slugerul Ilie Vârnav și Zmaranda căsătorită cu Vasile Popa⁵.

¹ *Ibidem*, p.CLXXII

² *Ibidem*, p.CLXXII și CLXXV

³ *Ibidem*, p.251

⁴ *Ibidem*, p.CLXXVI

⁵ *Ibidem*, p.CLXXVIII

Prin schimbul efectuat la 16 aprilie 1806, Grigore Cuza primește de la Nastasii ca Vârnăv și Smaranda Popa, verișoarele sale, părțile acestora din Sofronești, pe apa Șacovățului, dându-le partea sa din Coroești, județul Tutova, obligându-se și la plata a 2000 lei, amanetând moșia căminarului C.Carp⁶.

Se păstrează o scrisoare din 16 aprilie 1806, a Nastasâi, fiica postelnicului Vasile Cuza, a soțului Ilie Vârnăv, a Smarandei sora Nastasâi, a soțului Vasile Popa, din care reiese schimbul efectuat cu Grigore Cuza⁷. Zapisul din 16 iulie 1814 atestă pe frații Constantin, Ioan și Gheorghe din Sofronești care atestă datoria fratelui lor de 40 lei către căminarul C.Carp⁸. După moartea lui Gheorghe Cuza, frații săi Constatin și Ioan Cuza pun amanet în 1825, partea fratelui lor Grigore Cuza pentru 505 lei la nepotul lor Hristea Turculeț. Din 1821 începe un proces pentru Sofronești. La 10 mai 1826 se scoate inginer hotarnic de urmașii lui C.Cuza: Ion Cuza, C.Cuza, Matei Turculeț și Gavril Buzdugan. Partea lui Grigore Cuza este arendată de frații și Constantin și Ion Cuza nepotului lor Hriste Turculeț pe cinci ani (1827 – 1832), dar după un an de zile Hriste Turculeț o va arenda stolnicului M.Cuza, moș de văr, care în timpul arenzii cumpără 50 de stânjeni de la Gheorghe Cuza, în Sofronești⁹.

Stolnicul Matei V.Cuza are trei copii: Neculai Cuza, Safta și Grigori Cuza.¹⁰

Documentele puse la dispoziție îl atestă pe slugerul Neculai Cuza (să fie fiul lui Matei Cuza?) căsătorit cu Marghioala fiica lui Ștefan Constantin, probabil la 1848 (Neculai Cuza susține la 9 martie 1852 că trăiește cu Margioala de 14 ani). Neculai și Marghioala au împreună două fiice, al căror nume nu este redat în documentele de față.

Documentele atestă și pe Alexandru Cuza, ”ci șade tot într-un sat unde eram poftiți și noi”

Documentele de față pot servi pentru istoria familiei, a mentalităților, pun în evidență modul de viață a micilor boieri din mediul rural.

⁶ *Ibidem*

⁷ *Ibidem*, p.251

⁸ *Ibidem*, p.252

⁹ *Ibidem*, p.CLXXIX

¹⁰ *Ibidem*, p.CLXXX

INEDITED DOCUMENTS ABOUT THE FAMILY OF THE HIGH OFFICIAL NECULAI CUZA FROM SOFRONEȘTI VILLAGE

SUMMARY

The history of Cuza family concerns even today not only the specialty people, historians, but also those of the contemporaneous with us, reason why I consider extremely precious any inedited documents which appear during the demarche of the historian research.

There are present in this article inedited documents about the Marghioala and her husband Neculai Cuza: The Demand of Marghioala born as Constantin, The Resolution of the Consistoria of the Eparchy of Huși, the demand of the high official Neculai Cuza and The Resolution of the same episcopal consistory, as well as the ascertainment memoir of those who had analyzed the demands.

ANEXE

I – 1852 martie 5 – Jalba Margioalei Cuza, născută Constantin, către episcopul Hușului Meletie Istrati, în care se plânge de răul trai alături de slugerul Neculai Cuza

Înalt Pria Sfințitului Episcop al Eparhiei Hușul

Jalbă

În cruda me copilărie miam pierdut părinții rămâind în casa moșului meu răpos. căminar Vasile Climinte de unde la vârsta de 12 ani mau însoțit moșul meu cu Dumlui sluger Neculai Cuza, însoțire aceasta sau sortit a fi pentru mine în cruzime vrăstei mele și până acum un lanț de pedeapsă și pătimire căci în loc de a săli în bărbatul meu un înțelept ocârmuitoriu și moralicesc sprijinitor am găsit în el un tiran neîmblânzit, nicultivat și supus nu numai curviei și beției dar și altor patimi care verbal duhovnicești le voi mărturisii.

Aceste sânt dizvălite în chipul următor.

1iu Nu târziu după însoțire noastră întru o noapi lam găsit dormind cu o fimeie în coliba jităriei satului Onicenii pentru cari nu numai că nu sau rușinat dar încă miau pricinuit o cumplită bătaie din cari mai multe săptămâni am zăcut.

2le În toamna anului 849 pentru că iarăși lam găsit în pivniță cu o fimeie mau bătut așa de cumplit încât noapte în cămeșă desculță cu fuga am scăpat la proprietare moșăiei megieșită dumneiei polcoviceasa Ecaterina Otoicberh și după a căria mijlocire între noi iarăș mam întors înapoi socotind precum au făgăduit că poate aceste vor fi celi de pe urmă a lui cruzimi. Dar au fost în zadar căci mergând împreună în luna trecută decembrie la un megieș căminar Ștefan Handoca spre hiritisire acolo în ființa a toată adunare fără vreo vinovăție din partime am fost suduită și ocărâtă cu celi mai mărșave cuvinte.

3le După ci miau pierdut toată zăstre dumlu legând prieteșug cu posesorul moșiei Slobozie Neculai Racoviță burlac fără soție în mai multe rânduri mau dus și pe mine acolo de a pitrece împreună invitându și pe dânsul de a veni la noi și pe mine îndemnându mă să primesc de la el prezenturi și după ci iam zis că singură cinste D. poate a să jigni în public să primesc cu prizenturi de la străini și mai vârtos de la burlaci, D. bărbătămiu însuși au luat un salup de atlas de la acela lau adus acasă, mau sălit săl primesc și săl port. După aceea mai în urmă având eu nevoe a mergi la Eși singură bărbătămieu miau dat o scrisoare către acel posesor îndatorindumă să mă duc singură pe la dânsul să io dau și eu nu mam dus, ci găsind o fimei în drum i lam trimis fără să socotesc eu că dumlui prin aceste ascunde un scop lacom mărșav și dațăimat. Urma însă au dizvăluit că în 18 genar trecut urmând a fi o adunare la o rudenie a bărbatului meu D. Alicsandru Cuza ci șăde tot întru un sat unde cram poftiți și noi și cii de prin megieșitele sate precum și acel posesor, bărbatu meu în ace zi sau pornit la

Eși și eu rămâind acasă sara după aprinsul lumânărilor am început a mă găti să merg la adunare ca o diaproape rudenie ci este cu bărbatul meu când atunce viind acel posesor și dischizând ușa să intre în casă după ci au văzut că mă gătesc sau tras înapoi. Eu am poruncit slugilor să ducă lumânări în odăi de musafiri și săl pofτίαςcă acolo însă până a nu să îndeplini această dispoziție intrând și bărbatul meu cu îndestul nor de oameni lau legat pi posesor lau bătut cât au vrut au năvălit și în odaia unde eu mă îmbrăcam, mau legat mau bătut întratâta încât miau dat sânșile pe ureche și pe nas și pe gură rămâind ca moartă în destuli ceasuri în care larmă auzind au alergat și dumnealor boierii de la adunare care abia sau mai potolit furie și mau dizlegat căci alminteri cu desăvârșire mă omora.

4le Nu au trecut o lună după acea și în una din noți de unde eram cu toți în așternut au strigat săi aprindă lumânare și luând biciul iarăși au început a mă bate cumplit și apoi a doua zi purcegând la Eși au poruncit slugilor la nimică să numi dee ascultare și să mă stupească. Eu spre a pute scăpa de așa tiranie noapte abe am putut scăpa cu cât eram îmbrăcată pe mine și cu o căruță tocmită din alt sat megieșit mam dus la un moș al meu la satul Portarii care acela sărac fiind și îngrijât ca nu bărbatul meu să vie cu oameni să mă ei în sală mau dus și mau asigurat la o casă de boer în târgul Vasluiului.

De unde alerg acum la Înalt Pria Sfin. V. rugându-mă ami siguripsi mai întâi viața și tot odată a răndui pe cine veți socoti sa facă o localnică cercetare tuturor împregiurărilor prescrisă după care să vă milostiviți și pi timeiul canoanelor bisăricești să mă dizlegați de asemenea însoțire care este piste puțință la mai purta că patimile la care este supus nu au nici un scăzământ ci încă cu vremi crescu, sănătatea mea este atacată din bătăile dums. grăbindumi fără vreme scurtare vieții precum această să poate dovedi prin ocoment dohitoricesc. Dacă mam dovedit de curvă prin uneltirile ci șau fost întins să să poată folosi și pe mine a mă ponegri, Pentru ci atunce îndată nu mau depărtat din casa sa ca pe o curvă, Iar nu să mă țâie ai fi mijloc de asămine rușinate uneltiri și suferințe bătăilor. Cinste și sănătate miau rădicat, viața îmi este în primejdie pure. Protestez dar în numile a tot puternicului Dumnezeu și cer de la Înalt Pria Sfinția Voastră mântuire

1852 mart 5 zile

Iscălită Marghioala Cuza născută Constandin

Pentru întocmai cu originala

<<ss>> L. Teodor

Rezoluție:

1852 mart 7

Consistoria va comandarisi pe una din mădularile sale la jăluitoare spre a să încredința de vânătăile pricinuite din cumplita bătaie ce zice că au suferit după cari va îngheba comisăe alcătuită de unul din protoierei ținutului Vaslui și de iconomul Vasile Halunga ecsarhul Eparhiei și de iconomul Constandin Focșa catihetul ținutului spre a cerceta arătările cuprinsă prin această jalbă cu pătrundere și de discoperirile ci vor găsi prin raport vor înștiința îndatorind pe pârâtuł bărbat ca până la hotărâre ci să

va faci de cătră noi după ci ne vom încredința di adevăr să poarte de grijă jeluitoarei potrivit stării sale.

iscălit
Episcop Hușului¹¹

II – 1852 martie 9 – Jalba slugerului Neculai Cuza din satul Sofronești, județul Vaslui, către episcopul Meletie Istrati în care se plânge de soția sa Marghioala.

Preasfințite Stapâne

Ca să descriu amănuntul împregiurările tiranisă[-]ni meli viețuiri cu soția me Margeoala fiica dum. Ștefan Constantin în curgire a 14 ani de când din nenorocire me mam însoțat cu ea ar trebui înșărări pe mai multe întregi coali de hârtii.

Iar apoi în ce să atinge că am discoperito în alunecare ei și de precurvie din cari binecuvântati pricini au curs șă toată neunire viețuirii din partii cătră mini socot am slujă îndestul legiuiti dovezi înscrisurili de la 19,20 genari trecut și de la liu a curgătoarei ci întru odată cu această le înfătoșăz și preasfințiiilor voastri spre încredere. Și așa precum atunce la 20 genar hotărât fiind că atât pe precurvă cât și pe pricinuatorul strecării de casă Neamțu poreclit cu familie de Racoviță dumlui sluger Neculai Racoviță întru o cărușă și ferecați să [--] tranșportez locului cuvenit, dară ca tot omul hristian în privire chiar a zăcerii Mântuitorului că acel negreșat să arunci întâi cu piatră și mai ales încongiurat văzândumă de prietenii și rudele mele mijlocitori cătră mine ca să vin la îndurare a o irta ca nu cumva din vinovăție ei să pătimească și brudnicile mele două copile una în vrastă de 9 ani mai bine una de un an trecut, mam și înduplecat a o erta slobozând și pe numitul Racoviță.

În urmă la 23 a trecutei luni fiind pre curva în lipsa me de acasă au cutezat ami goli casa de tot ce au fost mai prețios în casă și sau și făcut nevăzută cu cărie mișcări lesni să poată înfălegi că cine din slugi sau din alți pe lângă slugi nu sau alunecat am mai prăda din casă poajâi și altili, și pentru că după asămene val cu ducere ei din casă noapte oblicesc tântirile că ori ci chipuri or fi nimerit să numi lesă ne'amenințată primejdii cât și viață așa precum și mai înainte sau ispitit.

Cu aceste cuvinte de tânguire, vin a ruga pi preasfinție voastră să vă milostiviți a poronci localnice șă prin formal giurământ cercetări cuvenite spre descoperire adevărului în cuprindere de mai sus. Cu aceasta că după discoperirile ci cer a șă faci pe o parte să fiu despărțit formal de vreme ci șă canoanili bis ăricești și legiuirile politicești mă îndrituiesc a ceri dispărțanii, în urmare chiar a sângurii ducerii ei din casa me întrun chip neiertat unei femei amâne întru noapte măcar la altă casă fără învoire bărbatului ei chiar și de nar fi vădită de precurvă călcătoare Sfintii taine a cununii. Iară pi altă parti pi urma despărțâniei, canonește, prin competentile

¹¹ D. J. A. N. V., Fond Episcopia Hușilor, Dosar 10/1852-1864, f.4-5v; originalul la f 1-2

autorități să o trag în judecată și criminalicești spre vigeră mai multor asămene ci ar cuteza a îndrăzni să să întindă până la atâta grad de înrăutățire a Sfintei soțietăți, către care nu de prisos am socotit a păzi și așa netăcire me că tot acum am reclemat și prin is. de Vaslui cu cerire ca să mi să aducă în statomvu toati lucrurile răpite de pre curvă din casă.

A preasfințiilor Voastre

Cu toată evlavie

Plecată slugă

<ss> Neculai Cuza sluger

852 mart 9

Rezoluție:

1852 mart 13

Se recomanduești această jalbă comisiei înființate în acest caz spre a o ave în privire la cercetare.

<ss> Episcop Huși¹²

III – [...] Raportul comisiei rânduite de episcopul Meletie Istrati privitor la ancheta efectuată în satul Sofronești.

Onorabilii Consistorii a Sf. Episcopii de Huși

Subiscăliții în urmarea adresului onor. Consistorii sub nr. 90 din 11 a curgătoarei ce am primit însoțit de copia jalbei Dsale Margioala Cuza și a rezoluției Prea Sfințitului Stapân pusă pe jalba Dsale slugeriul Nicolaiu Cuza soțul dsale Margioala, după legiuitele încunoștiințări ce sau făcut amândoror părților mergând la fața locului satul Sofroneștii spre cercetarea casnicei neînvoiri între dlor și a dovedirei celor cuprinse prin îmbele jalbe, în ființa amândoror părților, am făcut cercetarea și sau dovedit în următorul chip.

1) Pentru bătaia ce ar fi suferit dum. Margioala când pe soțul ei lar fi găsit întro jitărie la Oniceni cu o femeie, din însuși arătarea Dsale slugeriului în fața comisiei să dovedește că fiind Dlui la Oniceni în coliba jităriei seara întramurgul au venit o femeie fiica vataului Dsale aducându de mâncare și când dlui să găsia mâncând și femeia tot alături cu el deodată soția sa sărind peste gard au intrat în colibă schimbată n strae și au luat tulpanul femeii din cap făcându se nevăzută și din acea pricină venind Dlui Cuza acasă a doua zi fără a intra în casă au mers în grădină de unde tăind o mlădoacă de vișin cu două crengi au bătuto.

¹² *Ibidem*, f. 13-14

2) Pentru că lor fi găsit în pivniță cu o altă femeie la 1849 – prinderea aceasta nu sau putut dovedi fiind numai amândoi; iar pentru bătae, cu toate că Dlui serdariul Constantin Bincovici și cucoana dsale prin răspunsul ce fac comisiei, fila 23, a actei zicu: că nu ar fi știind despre bătae, însă din însuș acel răspunsu, să vede în ce stare noaptea au alergat la dlor soția dsale Cuza și chiar Dlui Cuza de față acum în contra celui răspuns au arătat că înadevăr au bătuto și atunci zicând că lau năpăstuit fără a fi vinovat și asupra zicerei tot prin acelaș respuns că la împăcarea ce lear fi făcut atunci, ar fi zis dlui Cuza în fața soției sale Margioala că ar fi sărit cu cuțitul la Dlui. Comisia cercetând n’au dovedit alta, fără numai simplă zicere a dsale Cuza, că adecă într-o vreme ce să afla dumnei cu un cuțit și cu un pilug în mână sfărâmând zahăr pentru dulceți vroidin iarăș să o bată, iar fi zis „, să nu te apropii de mine coiu da cu cuțitul și cu pilugul.

Cu toate aceste zice dlui tot au bătuto cu biciul cât au voit muștrândo c’ar fi răs la o persoană străină în Iași și numai pe aceste împrejurări sprijininduse Dlui Cuza zice prin jalba către Prea Sf. Stăpân că iar fi amenințat primejdia vieții.

3) Pentru acest punct a jalbei dsale Margioala și cuprinderea jalbei dsale Cuza, să dovedește că după legarea prieteșugului dsale slugerului cu posesorul Racoviță însuș dlui Cuza sub scop viclean de folosință iau dat prilej de a veni la vro necuviință, precum afară de desele mergeri cu soția dsale la burlac în vizite și primire a contravizite a aceluiaș, oprindul de ași mânia la casa sa, încât ea jeluuitoarea s’au găsit nevoită ai zice să tae asemenea comunicații hotărându-i că în alt fel când va mai veni il va da afară și spuindui că acel om o cortenează; dar dlui Cuza nu numai că n’au tăiet acele comunicații ci încă iau zis că n’are trebuință cu prietenii dsale, hotărându-i să nu îndrăznească a face asemenea atac prietenului său.

După aceia în una din zile venind acel Racoviță cu sora sa săi facă vizită în neființa dsale slugerului, jeluuitoarea sau ascuns de care aflând dlui Cuza au ocărato; tot dlui Cuza au luat de la Racoviță prezent mantelul de atlas, precum la jalbă să prevede, fără să să uita la împotrivirea soției sale, ba încă din contra au silito să’l poarte, asămine și un porțelan cu niște turte ce i leau trimis de sărbătorile Crăciunului Dlui pe de o parte îi deschidea prilej însuș, pe de alta o pâzia s’o prindă, precum însuș au arătat, că de la Crăciun până la Sf. Vasile, au șezut ascuns în coșeriu ca să poată vede ceva, hrânindul acolo slugile în taină și în care timp singur au arătat că nimic n’au văzut; din aceste lesne se poate vede țintirea scopului dsale la 18 genar făcându-se că să duce la Iași, au mers pe la Racoviță au șezut la masă, iau spus de adunarea ce este la Dlui Alexandru Cuza și l’au îndemnat să meargă și el, cu toate că dlui slugerul se duce la Iași, pe de altă parte întorcândușă întramurgul au luat oameni puinduse pe indosu și îndată ce au văzut că Racoviță s’au abătut pe la dlui, fără a perde timp au săvârșit urmarea ce să prevede la mărturia, fila 19, a actei și că zice dlui prin jalbă cătră Prea Sf. Stăpân că au prinso ca pre o preacurvă întemeinduși precizarea pe mărturia fila 13, aceasta să dovedește neadevărata.

a) nu numai că iscăliții în aceiaș mărturie zic, că după auzire, dar tot din înscrisul acclor două persoane din 19 a curgătoarei fila 30, să dovedește că în vreme ce au intrat Racoviță când lau și prins cucoana, cucoana să afla în osăbită odae cu lumânările aprinse îmbrăcându-se și Racoviță în altă odae prin întunerice unde dum. cucoana porincisă slugilor să ducă lumânări.

b) acel înscris a dumilor sale fila 30 să spijinește și de însuș mărturisirea prințătorilor, luată sub formalnic jurământ fila 19, cu deopotrivă precizere că Dum. cucoana să află în osăbită odae cu lumânările aprinse îmbrăcându-se.

Iată dar destulă dovadă a neprinderei în înțălesul jalbei dsale slugerului către Prea Sf. Stăpân. Numai puțin destul de înțăles și țintirea scopului dsale Cuza. Pentru răvașele ce ar fi scris dascălul Măcsim precum la fila 14, să arată aceasta nu s'au putut dovedi de la alții nimică și de este acel înscris a dascălului puternic sau nu rămâne a se critica de Cinst. Consistorie, iar de vrednicia celui dascăl, comisia găsește de datoria sa a aduce la știință că numitul este cu desăvârșire stăpânit de patima beției, și chiar cuprinderea celui înscris din 20 genar să vede a fi dictat de alții, pentru că în el să zice că îl dă protoiereului de Vasluiu și dinprotivă să vede la mâna dsale slugerului, iar eu subiscălitul protoiereul acum la cercetare lau văzut.

4) După toate aceste descoperiri să mai dovedește că dlor tot în aceiaș întâmplare din 18 genar s'au împăcat și au vețuit împreună până la 26 februarie precum nu tăgăduiește însuș dlui Cuza prin jalba către Prea Sf. Stăpân. La 26 spre 27 noaptea, după ce au stâns lumânările avânduș biciul pregătit supt salte, au strigat săi aprindă lumânarea și au început iarăș a o bate, pentru că i s'ar fi jeluitt de cu ziuă unul din lăcuiitori că cucoana ar fi zis că l'a bate încât ea sau găsit nevoită precum să afla în cămașă a fugi pe ușă țipând să meargă Dlui Alexandru Cuza săși afle scăparea precum aceasta sau dovedit și din însuș arătarea dsale slug; și a altora ce atunci noaptea au auzito țipând și au văzuto fugind și în urmă agiungând'o o slugă au întors'o mijlocind cătră dlui Cuza de au primit'o intr'o odae rece; și nu numai atâta dar a doua zi purcegând la Iasi împreună cu dlui Al.Cuza, iau lăsat un irmilic ca sa-i fie de cheltuială zicânduți că să duce la Iași să înioiască biciul precum chiar dlui slug. acestea nu leau tăgăduit și dlui Al. Cuza ce s'au aflat față leau arătat acum comisiei.

Această este cauza care au silito a eși din casă noaptea înainte de întoarcerea soțului ei de la Iași și a merge la moșul dsale precum în jalbă să arată; iar pentru ca dlui jeluește că iar fi prădat casa la ducerea ei s'au descoperit că tot ce au luat au fost un așternut schimburi și alte pânzării precum și un șal, care toate aceste s'au luat de la dumneaiei de cătră un Tănăsachi Nacul (?) rudenie a dsale Cuza și care leau și arătat comisiei în casa sa primite înapoi.

5) La cerere ce dumneiei au făcut cu politică rugând pe soțul său poruncească ai aduce acum copilele să le vadă la casa unde comisia să afla, dlui s'au împotrivit atacândo prin feluri de cuvinte înjositoare, deși subiscăliții au mijlocit către dlui Cuza, cunoscând cererea soției sale rezonabilă însă dlui au rămas neînduplecat și după această mijlocire și în urmă dumneii mergând acasă spre aș cerceta copilele s'au văzut împrotivită de un țigan, carele nu o lăsa să intre și dumneii ca mamă învăpăiată de aș vede copii s'au găsit silită de a da o palmă numitului țigan și a intra în casă.

6) Dumneii vrând a ne arăta pe trup sămnile vızicătorilor ce au pus din pricina acestor din urmă bătăi, dlui Cuza nu s'au rușinat în fața comisiei a zice că nu numai bătăile prescrise mai sus, ci în mai multe rânduri au bătut'o din pricina iuțelei soției sale și că sămnile aceste de pe trup vor fi căpătate de la alții carii să vor fi adunat mai mulți deodată cu ea, împrotivinduse ai purta și de grijă până la hotărârea ce s'ar da, precum să vede la actă fila 25. Toate aceste descoperiri s'au dovedit precum mai sus să arată, iar încât dlui slugerul au cerut comisiei, ca să se supue cercetării și pe slugi,

această nu i s'au putut încuviința, pentru că și pravila nu'i primește de marturi, dar și însuș au arătat că slugile tainic l'au hrănit cât au șezut în coșeriu.

7) Pentru că dlui Cuza ar fi supus patimei beției, aceasta nu s'au putut dovedi că ar fi umblând prin crâșmă.

În aceste mărgininduse lucrarea comisiei de la fața locului să pristavlisește onor. Consistorii acta în nr. de 34 file șnuruită la care să află alăturate adeverițele a amândoror părților pe încunoștiințările ce li s'au făcut ca la 8 aprilie să meargă în înfățișare numai puțin și înscrisurile a șapte fețe ce a doua zi de înfățișare leau primit comisia cu adresul jeluitoarei din 19 a curgătoarei.¹³

¹³ *Ibidem*, f. 30-32